

Značajni podaci kao upozorenje za budućnost: profesori dr Mladen Davidović, dr Snežana Đurica, dr Vladimir Kostić i dr Živana Miličević

Antena u reveru

Tekst i snimci: Svetislav Tijanić

Čini se da su naši uvaženi stručnjaci sa Medicinskog fakulteta u BGD, Centra za kontinuiranu medicinsku edukaciju, Gerijatrijske sekcije Srpskog lekarskog društva i Centra za gerijatriju KBC Zvezdara, krajem jula na savetovanju u Institutu za metabolizam i štitastu žlezdu na Zlatiboru načeli jednu od najznačajnijih tema vezanih za budućnost Srbije: da li kao nacija i narod doživljavamo kataklizmu. Doista bi mogle obeshrabrujuće da deluju reči profesora dr Mladena Davidovića, direktora Instituta za gerantologiju KBC Zvezdara, or-

Srbija je četvrta zemlja na svetu po broju starih ljudi, što se donekle poklapa sa stanjem u SAD, u zemlji u kojoj se ipak više pažnje poklanja ovoj populaciji stanovništva – istaknuto je na savetovanju u Institutu za štitastu žlezdu i metabolizam

ganizatora ovog skupa, da je prema popisu stanovništva iz 2001. godine Srbija na četvrtom mestu u svetu po broju starih osoba u odnosu na broj stanovnika.

– Svi mi ćemo u budućnosti imati mnogo toga da radimo na polju zaštite starih osoba, i to je svrha ovog sastanka pod nazivom „Gerijatrijske tajne“. Starost nije bolest, i treba definitivno odbaciti predrasudu da sa starenjem postajemo bolesni, možete svakako naći i zdrave devedesetogodišnjake, ali među starijim osobama mnogi su kompletno zavisni – upozorio je prof. dr Mladen

Davidović, inače rukovodilac savetovanja na Zlatiboru.

Akademik profesor dr Vladimir Kostić, direktor Instituta za neurologiju KCS i dekan Medicinskog fakulteta u Beogradu, pohvalio je napore kolege Davidovića što sa grupom koju je okupio pokušava da kaže kako je pred nama „užasno važan problem“: previše stara populacija u državi u kojoj živimo.

– Dužnost je reći – konstatuje akademik Kostić – da smo stari a da nismo obezbedili dobru zaštitu onima kojima je potrebna. Mi smo zatrpali zahtevima za brigu o deci i o mladima, kao da ljudi koji dožive ozbiljne godine

ne zaslužuju da se o njima razmišlja.

Pedijatar dr Jovanka Čubrilo, predsednik podružnice Srpskog lekarskog društva u Užicu, napravila je posve neobičnu komparaciju koja govori s kakvom se istinom susrećemo:

– Kao pedijatar smatram da je starost rekapitulacija detinjstva. U ovoj zemlji i detinjstvo nije nešto naročito, i možete onda zamisliti kakva nam je starost.

Dr Jovanka Čubrilo je prilike u Srbiji vezane za stare osobe „opisala“ na ličnom primeru: „Ja sam žena od 52 godine, i živim sa ocem udovcem od 82, svekrom udovcem od 84 godine i mužem od 55 godina. U Americi takva žena je smestila i oca i svekra u starački dom, i ona uživa. Koja vam se više dopada“, zapitala je dr Jovanka Čubrilo profesora dr Mladena Davidovića.

– Ovdašnja – spremno je odgovorio Davidović.

Govoreći o „Diogenovom sindromu“, odnosno prepoznava-

Domaćin i gost: profesor dr Mladen Davidović i profesor dr Erik Tangalos

nju rane demencije (gubitak intelektualne sposobnosti, gde stanje svesti nije poremećeno), akademik Vladimir Kostić je uputio poruku kolegama lekarima koji imaju dodir sa starijim osobama da budu strpljivi s njima. U više od 90 odsto slučajeva, navodi on, iskusni lekari mogu utvrditi demenciju, ali je zato u primarnoj zaštiti čak dve trećine propuštenih dijagnoza.

Krajnji rezultat demencije, čak 75 do 80 odsto svih demencija, kod starijih osoba je Alchajmerova bolest. Akademik Kostić kaže da ona počinje između četrdesete i devedesete godine, ali da je najčešća posle 65. godine. Čak 40 odsto bolesnika ima depresiju, poremećaj govora, pamćenja i drugo. Ipak, nije sve tako crno, jer i samo starenje nije tako crno, s obzirom da i mnoge starije osobe pokazuju značajnu stabilnost, kaže akademik Kostić i navodi šta može biti uspešna prevencija Alchajmerove bolesti:

- Značajnu ulogu imaju putovanja, ekskurzije, gajenje cveća, restoran, razne igre... Postoji analiza da crno vino smanjuje rizik od Alchajmerove bolesti, a autor te analize je iz Bordoa - kaže akademik, prof. dr Vladimir Kostić.

I profesor dr Mladen Davidović se slaže da fizička aktivnost može značajno uticati na produženje ljudskog veka, a pogotovu na kvalitet života

starijih osoba. On navodi i primer iz lekarske prakse da dovedu bolesnika koji je konfuzan i u delirijumu, što bi moglo da odgovara Alchajmerovoj bolesti, a onda se ustanovi da on ima urinalnu infekciju ili upalu pluća, što se može lečiti. Zanimljivi su još neki stavovi profesora dr Mladena Davidovića:

- Pregled pacijenta starije dobi počinje na vratima ordinacije. Kada se lekar rukuje s njim, može videti kakav mu je stisak šake, a kada progovori da li ima poremećaja. I kada se pacijent kreće, moguće je oceniti njegovo stvarno stanje.

- Ja sam za vrlo rano i vrlo agresivno lečenje hipertenzije u mladosti, jer ona utiče na osobe u starosti. Kod starijih osoba pritisak treba meriti u stojećem položaju. U ležećem on će imati gornji pritisak 180, u sedećem 150, a u stojećem položaju 130. Zalažem se kao lekar i za medijsko jačanje stava o potrebi za vakcinacijom protiv gripa. Vakcinacija produžava ljudski vek za 27 godina, što govori koliko je ona važna u starosti - zaključuje profesor Mladen Davidović.

Među 25 najstarijih zemalja sveta, samo jedna nije u Evropi: Japan. U radu ovog važnog skupa na Zlatiboru učestvovao je i profesor dr Erik Tangalos, profesor gerijatrijske medicine sa čuvene američke Mayo klinike iz Ročestera. On je izneo niz zanimljivih podata-

ka o globalnim aspektima starenja, ali i problemima s tim u vezi, u industrijski najrazvijenijoj zemlji sveta u kojoj stanje skoro da nije ništa bolje nego kod nas. Čak 34 miliona građana SAD, ili 13,5 odsto ukupne populacije je preko 65 godina starosti, i dok mortalitet naglo opada, broj starih se znatno povećava. Procenat se naglo povećava i kod populacije starijih od 75 godina, a uz sve to u SAD su i veoma niske stope nataliteta.

Profesor Tangalos kaže da, s obzirom na njihov izrazito veliki broj, svega 40 odsto starih u SAD imaju šansu da odu u starački dom. Cena brige o starima je značajno povećana poslednjih godina, pa država nastoji da oni budu u kućnoj nezi a ne u domovima. Sve to u nameri da se smanje ogromni troškovi s obzirom da su stare osobe uz sve druge probleme (nepokretnost, slepilo, gluvoća, oboleli kukovi za čiju operaciju u SAD 2007. godine treba izdvojiti dve milijarde dolara i drugo) za 70 procenata podložnije hroničnim bolestima od mladih.

- Ako stare osobe borave u kućama, značajno se smanjuje cena brige o njima. Zato mi razvijamo različite vidove njihovog praćenja. Uvodimo razne nove tehnologije, od uređaja koje oni kao naši pacijenti nose oko vrata, pa se mogu pratiti i u kući i van kuće, do video telefona, preko koga pacijent kontaktira sa svojim doktorom. Sledeći način praćenja biće ugrađivanje malih antena u njihovu odeću. Pacijent je, dakle, u kući, a mi smo ga povezali i sa bolnicom i sa apotekom, i tako ga i medicinski nadziremo.

U nizu saopštenja na simpozijumu „Gerijatrijske tajne“ na Zlatiboru bilo je reči o kućnom lečenju Alchajmerove bolesti u našim uslovima, o bolesti perifernih arterija i karotidnoj aterosklerotičnoj bolesti u starijih osoba, o osteoporozu i menopauzi, transfuziji u ostarelih i malignim bolestima u starosti. Sve u svemu, bio je to skup koji je zaslužio da se nađe na stranicama časopisa „Viva“, koja će nastaviti da prati sve ono značajno za naše najstarije sugrađane. □